

Karel IV.

KAREL IV. – NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PANOVNÍK V HISTORII ČESKÉHO STÁTU

Naším nejvýznamnějším a také nejoblíbenějším panovníkem z rodu Lucemburků byl král Karel IV. Narodil se v roce 1316. Jeho matkou byla poslelní příslušnice rodu Přemyslovců Eliška Přemyslovna a otcem český král Jan Lucemburský. Původně se jmenoval Václav, ale později přijal jméno Karel po svém strýci a kmotru, francouzském králi Karlu IV. Sličném, který ho vychovával ve Francii.

Karel IV.
(český král
a římský císař,
zvaný Otec
vlasti)

KDO TO JE?

Kmotr – osoba, která se zavázala rodičům, že bude pomáhat při výchově a vzdělávání jejich dítěte.

Karel byl velmi vzdělaný. Studoval na pařížské univerzitě, uměl číst a psát, hovořil pět jazyky. Zajímal se o historii a podporoval psaní kronik. Později napsal dokonce svůj vlastní životopis.

V 17 letech se Karel vrátil zpět do rodných Čech. Otec Jan Lucemburský ho jmenoval markrabětem moravským a Karel tak vládl zemi spolu s otcem. České království bylo v té době ve velmi špatném stavu: vážil obchod, vládl neklid a strach. Jan Lucemburský měl velké dluhy a dal do zástavy i některé hrady, které Karel musel později vykoupat.

V roce 1346 byl Karel zvolen římskoněmeckým králem. Byl už čtvrtý v pořadí tohoto jména, proto jej označujeme jako Karla IV. (čti čtvrtého). Po otcově smrti v roce 1347 se stal také českým králem. Ke své korunovaci nechal zhotovit korunovační klenoty.

Zlatý dukát Karla IV.

VÍŠ, ŽE...?

Král Karel IV. byl čtyřikrát ženatý. Jeho manželkami byly: Blanka z Valois, Anna Falcká, Anna Svidnická a Alžběta Pomohanská. Měl s nimi celkem 12 dětí.

Korunovační klenoty

Tvoří je svatováclavská koruna (nazvaná podle patrona české země sv. Václava), jablko, žezlo a další části. Jsou uloženy v chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Královská koruna je peněží nevyčísitelným klenotem. Je vyrobena ze zlata, váží 2,5 kg a zdobí ji 90 drahokamů a 20 perel.

České království za vlády Karla IV.

■ území Českého království za vlády Karla IV.
— hranice současné České republiky

ČESKÉ KRÁLOVSTVÍ SE STÁVÁ EVROPSKOU VELMOCÍ

Za vlády Karla IV. nastalo v českých zemích dlouhé období míru a vrchol hospodářského a kulturního rozvoje. Karel byl vzdělaný panovník a zkušený politik. Vyhýbal se konfliktům, nevedl války jako jeho otec. Vše řešil diplomatickou cestou. V roce 1355 byl korunován v Římě císařem Svaté říše římské a stal se tak nejmočnějším mužem Evropy.

ROK 1348 – KAREL IV. POZVAL NA PRAŽSKÝ HRAD ASTROLOGA.

VÍŠ, ŽE...?

Karel IV. byl prvním českým králem, který vládl Svaté říši římské. Ta zahrnovala obrovské území dnešní České republiky, Německa, Rakouska, Nizozemí, Belgie, Lucemburska, Švýcarska, Slovinska a také část současného Polska, Itálie, Francie a Dánska.

Praha se za jeho vlády stává sídelním městem římské říše a centrem evropské vzdělanosti. V roce 1348 založil v Praze první univerzitu ve střední Evropě (dnes Karlova univerzita). V roce 1356 vydal zlatou bulu – důležitou listinu, která zajišťovala právo svobodné volby českého krále, pokud by panovnický rod vymřel.

Katedrála sv. Víta, Vojtěcha a Václava v Praze

STAVITELSKÁ ČINNOST KARLA IV.

Založil řadu klášterů a nechal postavit několik hradů. Nejznámějším je hrad Karlštejn, který měl sloužit mj. k ochraně korunovačních klenotů. Vybudoval nový královský palác, zahájil stavbu katedrály chrámu sv. Víta, založil Nové Město pražské. Dal spojit oba břehy Vltavy pevným kamenným mostem, později pojmenovaným jeho jménem – Karlův most. Známá je také tzv. hladová zeď v Praze na Petříně, kterou dal postavit v době hladomoru, aby tak poskytl lidem práci.

Karel IV. zemřel roku 1378 a byl pohřben ve chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Právem bývá nazýván jako Otec vlasti.

VÍŠ, ŽE...?

Karlův most byl postaven místo původního mostu královny Judity (Juditina mostu) strženého povodní.

M Spočítej, kolik bylo Karlovi IV. let, když:

- se stal českým králem.
- byl korunován římským císařem.
- zemřel.